

NEMŠČINA

Predmetni izpitni katalog za splošno matura ■

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega roka **2008**, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal matura, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno matura za tisto leto.

ric

Državni izpitni center

1. Uvod	5
2. Izpitni cilji	6
3. Zgradba in vrednotenje izpita	8
3.1 Shema izpita	9
3.2 Vrste besedil in tipi nalog	11
3.3 Vrednotenje	13
4. Izpitne vsebine	18
4.1 Komunikacijske funkcije	18
4.2 Tematska področja	19
4.3 Jezikovne strukture	22
4.4 Književnost	28
5. Kandidati s posebnimi potrebami	29
6. Dodatek	30
6.1 Vzorci izpitnih nalog za pisni in ustni del izpita	30
6.2 Obvezna in priporočena literatura za kandidate in učitelje	43

1. UVOD

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo za nemščino vsebuje podatke o ciljih, vsebinah, poteku izpita in načinu ocenjevanja. Njegov namen je usmerjanje dijakov pri pripravi na splošno maturo.

Maturitetni izpit iz nemščine je mogoče opravljati na dveh ravneh zahtevnosti, in sicer na (a) **osnovni ravni** in (b) **višji ravni**.

Standard znanja, ki se zahteva pri maturitetnem izpitu na osnovni ravni, je mogoče doseči v 385–420 urah, za opravljanje izpita na višji ravni pa priporočamo 490 ur pouka. Manjši obseg učnih ur ne omogoča kakovostne organizirane priprave na maturitetni izpit. Ustrezen obseg pouka nemščine je mogoče doseči z uporabo nerazporejenih ur iz predmetnika, zato priporočamo šolam, da to upoštevajo pri urejanju predmetnika.

Za dobro pripravo na maturitetni izpit se bo moral tudi kandidat sam ustrezno potruditi. Nameniti bo moral dovolj časa in skrbi domačemu delu, lastnemu bogatenju besedišča, obvladovanju jezikovnih vsebin iz vseh let učenja in samostojnemu branju.

Kandidati, ki bodo opravljali maturitetni izpit iz nemščine, morajo dokazati, da dosegajo učne cilje na osnovni ravni, za tiste, ki ga bodo opravljali na višji ravni, pa so opredeljeni in v katalogu posebej označeni še zahtevnejši izpitni učni cilji.

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo temelji na veljavnem učnem načrtu za nemščino.

Izhodišče za pripravo na maturitetni izpit so učbeniško gradivo in priročniki, ki so v rabi pri pouku.

2. IZPITNI CILJI

JEZIKOVNE SPOSOBNOSTI

Na osnovni ravni zahtevnosti naj bi kandidat pokazal, da je sposoben:

- 2.1 razumeti bistvo in posamezne informacije v avtentičnih pisnih besedilih v nemščini, vzetih iz različnih virov (na primer časopisov, revij, brošur, književnih del), ki se nanašajo na predpisana tematska področja;
- 2.2 razumeti bistvo in posamezne informacije v različnih vrstah posnetkov govornih avtentičnih besedil v nemščini, kakršna so poročila, reportaže, intervjuji, pripovedi, obvestila, izjave;
- 2.3 sporazumeti se v vsakdanjih govornih položajih;
- 2.4 izraziti svoje mnenje in občutke na osnovi pisne ali slikovne iztočnice;
- 2.5 ustno predstaviti pri pouku obravnavano temo in o njej razpravljati;
- 2.6 ustno povzeti bistvo v nemščini napisanega besedila;
- 2.7 pisno se izraziti v eni od stalnih oblik sporočanja (na primer pismu, vabilu, prošnji);
- 2.8 v smiselno zaokroženem pisnem sestavku izraziti svoje mnenje, interese oziroma predstaviti argumente in protargumente na vprašanja s predpisanih tematskih področij;
- 2.9 izbrati ter pisno in ustno uporabiti jezikovna sredstva glede na situacijo oziroma sobesedilo, sporočilni namen in naslovnika.

Na višji ravni zahtevnosti naj bi kandidat dodatno pokazal, da je sposoben:

- 2.10 izluščiti sporočilni namen oziroma stališča avtorjev nemških avtentičnih pisnih besedil z različnih tematskih področij;
- 2.11 prepoznati notranjo zgradbo nemških avtentičnih pisnih besedil z različnih tematskih področij;
- 2.12 v nemščini povzeti bistvo in glavne informacije iz besedila, napisanega v materinščini;
- 2.13 v nemščini ustno interpretirati predpisana književna besedila;
- 2.14 pokazati poznavanje celovitega književnega besedila v samostojnem pisnem sestavku z ustrežno analizo ter s predstavitevjo lastnih misli in odnosa do posameznih problemov v besedilu.

ZNANJE

Na osnovni ravni zahtevnosti naj bi kandidat pokazal:

- 2.15 poznavanje besedja, glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa ter sociolingvističnih in pragmatičnih zakonitosti nemščine, potrebnih za doseg izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Spretnosti in sposobnosti" (od 2.1 do 2.9);
- 2.16 poznavanje in ozaveščenost, (medkulturno) razumevanje relevantnih vidikov kulture in civilizacije dežel nemškega jezika v okviru predpisanih tem.

Na višji ravni zahtevnosti naj bi kandidat dodatno pokazal:

2.17 poznavanje besedja, glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa ter sociolingvističnih in pragmatičnih zakonitosti nemščine, potrebnih za dosego izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Jezikovne sposobnosti" (od 2.10 do 2.14);

2.18 poznavanje predpisanih književnih besedil, potrebno za dosego izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Spretnosti in sposobnosti" (2.13 in 2.14).

3. ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

Kandidat se lahko odloči za preverjanje znanja na osnovni ali višji ravni zahtevnosti. Preverjanje je pisno in ustno. Pisna naloga na neki ravni je enotna za Republiko Slovenijo in ocenjena ZUNANJE – EKSTERNO (zunanji ocenjevalci), ustni del pa je ocenjen NOTRANJE – INTERNO (izpitna komisija na šoli).

Vrednost zunanjega dela znaša 80 % končne ocene, vrednost notranjega pa 20 %.

Trajanje pisnega dela izpita (efektivno delo):

na obeh ravneh zahtevnosti – 190 minut.

Trajanje ustnega dela izpita:

na obeh ravneh zahtevnosti do 20 minut.

Kandidat ima pravico do 15-minutne priprave na izpit.

Pri **pisnem delu** so z različnimi tipi nalog preverjane naslednje vsebine in jezikovne sposobnosti:

a/ na osnovni in višji ravni zahtevnosti

bralno razumevanje (2/3 nalog je skupnih za obe ravni, 1/3 pa se jih razlikuje glede na raven),

poznavanje in praktična raba slovničnih struktur in besedja (1/2 nalog je skupnih za obe ravni, druga polovica pa se jih razlikuje glede na raven),

slušno razumevanje (skupne naloge za obe ravni),

pisno sporočanje (naloge se razlikujejo glede na raven);

b/ samo na višji ravni zahtevnosti

poznavanje predpisanih književnih besedil: razumevanje celovitega književnega besedila.

Pri pisnem delu je reševanje vsake izpitne pole časovno omejeno. Kandidati vsako rešeno izpitno polo vrnejo, preden dobijo naslednjo. Med posameznimi deli izpita so krajši odmori.

Pri preverjanju slušnega razumevanja kandidati najprej preberejo nalogo, nato pa poslušajo govorno izhodiščno besedilo, na katero se nanaša naloga. Rešujejo jo lahko že med poslušanjem. Vsako govorno izhodiščno besedilo poslušajo dvakrat, vmes pa je odmor za reševanje naloge.

Pri **ustnem delu** je v okviru znane tematike z iztočnicami v nemščini in gradivom (slike, diagrami, tabele, avtentični odlomki oziroma sestavki ...), predloženim na listih z vprašanji, preverjana kandidatova spretnost ustne komunikacije.

Iz naslednje sheme je razvidna celotna zgradba izpita:

3.1 SHEMA IZPITA

■ OSNOVNA RAVEN

Pisni del

Izpitna pola	Naslov	Čas reševanja	Delež pri oceni	Št. izpitnega cilja	Pripomočki
1		80 minut	40 %		
1 A	Bralno razumevanje <i>/avtentična besedila različnih zvrsti/</i>	(40 minut	20 %)	2.1, 2.15	
1 B	Poznavanje in raba jezika <i>/različni jezikovni problemi v kontekstu/</i>	(40 minut	20 %)	2.9, 2.15	nalivno pero ali kemični svinčnik
2	Slušno razumevanje <i>/govorjeno izhodiščno besedilo v nemščini/</i>	20 minut	10 %	2.2, 2.15	
3	Pisno sporočanje	90 minut	30 %		
3 A	Krajši vodeni spis v eni izmed stalnih oblik sporočanja <i>/100–120 besed/</i>	(30 minut	10 %)	2.7, 2.9, 2.15, 2.16	nalivno pero ali kemični svinčnik, enojezični in dvojezični slovar
3 B	Daljši pisni sestavek na določeno temo <i>/220–250 besed/</i>	(60 minut	20 %)	2.8, 2.9, 2.15, 2.16	
		skupaj 190 minut	80 %		

Ustni del

Ustno sporočanje	do 20 minut	20 %	2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.9, 2.15, 2.16
-------------------------	--------------------	-------------	--

1. Igranje vlog (komunikacijske funkcije) ali pogovor na podlagi vizualne ali verbalne iztočnice
2. Vodeni pogovor o neki temi, ki je bila obravnavana pri pouku
3. Interpretacija krajšega besedila v nemščini in pogovor o temi

■ VIŠJA RAVEN

Pisni del

Izpitna pola	Naslov	Čas reševanja	Delež pri oceni	Št. izpitnega cilja	Pripomočki
1		80 minut	40 %		
1 A	Bralno razumevanje /avtentična besedila različnih zvrsti/	(40 minut	20 %)	2.1, 2.10, 2.11, 2.15, 2.17	
1 B	Poznavanje in raba jezika /različni jezikovni problemi v kontekstu/	(40 minut	20 %)	2.9, 2.15, 2.17	nalivno pero ali kemični svinčnik
2	Slušno razumevanje /govorjeno izhodiščno besedilo v nemščini/	20 minut	10 %	2.2, 2.15	
3	Pisno sporočanje	90 minut	30 %		
3 A	Vodeni spis ali pisni sestavek na določeno temo /180–220 besed/	(40 minut	10 %)	2.7, 2.8, 2.9, 2.15, 2.16	nalivno pero ali kemični svinčnik,
3 B	Daljši pisni sestavek na določeno temo /220–250 besed/	(50 minut	20 %)	2.14, 2.17, 2.18	enojezični in dvojezični slovar
		skupaj 190 minut	80 %		

Ustni del

Ustno sporočanje	do 20 minut	20 %	2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.9, 2.12, 2.13, 2.15, 2.16, 2.17, 2.18
-------------------------	--------------------	-------------	--

1. Igranje vlog ali povzetek krajšega slovenskega besedila v nemščini ali pogovor na podlagi vizualne oziroma verbalne iztočnice
2. Vodeni pogovor o neki temi, ki je bila obravnavana pri pouku
3. Interpretacija književnega besedila

3.2 VRSTE BESEDIL IN TIPI NALOG

Za preverjanje znanja se uporabljajo vrste besedil in tipi nalog, ki so predstavljeni na naslednjih straneh, vendar ne vsi hkrati. Državna predmetna komisija za splošno maturo pri pripravi izpitnih pol vsakokrat izbira med njimi.

■ Bralno razumevanje

Vrste besedil

obvestila in opozorila
oglasilni in reklamni oglasi
prospekti, vodniki, radijski in televizijski sporedi
vremenske napovedi in poročila
vozni redi
obrazci, vprašalniki
jedilniki
uradovna in zasebna pisma, razglednice, telegrami
članki iz časnikov in revij (npr. poljudnoznanstveni članki, kritične ocene)
krajša leposlovna besedila

Tipi nalog

alternativni tip (pravilno – narobe)
izbirni tip (izbira in označitev pravilnega odgovora med več danimi)
povezovanje (povezovanje npr. slike in grafa z besedilom, naslova z besedilom, delov povedi ...)
urejanje (določitev pravega zaporedja med povedmi oziroma odstavki, izpolnjevanje preglednic ...)
dopolnjevanje (dokončanje povedi, izpolnjevanje praznih mest v besedilu ...)
odgovori na vprašanja (v nemščini)
kratek povzetek v nemščini
pojasnjevanje s sinonimi/antonimi
parafraziranje

■ Poznavanje in raba jezika

Vse naloge bodo poznavanje jezikovnih elementov preverjale v kontekstu.

Tipi nalog

izbirni tip
dopolnjevanje (npr. dopolnjevanje povedi z danimi besedami oziroma besednimi zvezami; dopolnjevanje z besedami, ki morajo biti postavljene v zahtevano oziroma pravilno obliko; izpolnjevanje praznih mest v besedilu ...)
pretvorbne naloge (z dano iztočnico)
parafraziranje (z dano iztočnico)
tvorba besed (izpeljevanje, sestavljanje, zlaganje)

■ Slušno razumevanje

Vrste besedil

vremenska poročila, napovedi
odlomki poročil, komentarjev
objave, obvestila, oglasi, reklamni oglasi
pripovedi
intervjuji, pogovori
anekdote

Tipi nalog

alternativni tip
izbirni tip (npr. izbrati pravilno sliko, označiti pravilno trditev med več danimi ...)
dopolnjevanje (npr. vnašanje podatkov v obrazce in preglednice, dopolnjevanje danega besedila ...)
kratki odgovori na vprašanja v zvezi s poslušanim besedilom
zapisi ključnih informacij

■ Pisno sporočanje

Tipi nalog

vodeno pisanje pisma in drugih stalnih oblik sporočanja (poročilo, življenjepis ...)
vodeni pisni sestavek (po vizualni ali verbalni iztočnici)
svobodnejše pisanje daljšega sestavka na osnovi predpisanega tematskega sklopa (pripovedno, opisno, argumentativno ali drugačno besedilo)
problemsko pisanje v okviru predpisanega tematskega sklopa (razpravljanje, prepričevanje, informiranje ...)
pisni sestavek esejistične narave, ki se nanaša na razumevanje celovitega književnega besedila (samo višja raven)

■ Ustno sporočanje

Tipi nalog

igranje vlog (v različnih situacijah – vizualne in verbalne iztočnice)
pogovor na osnovi napisane ali vizualne (grafične) iztočnice
predstavitve pri pouku obravnavane teme in razprava o njej
povzetek v nemščini napisanega besedila in pogovor o njem
povzetek v materinščini napisanega besedila in pogovor o njem
interpretacija književnega besedila, ki vključuje umestitev besedila v širši kontekst, razumevanje vseh njegovih razsežnosti in osebni odziv na besedilo (samo višja raven)

3.3 VREDNOTENJE

PISNI DEL IZPITA

■ Izpitni poli 1 in 2 (osnovna in višja raven):

Za vsak pravilen odgovor je določeno število točk.

■ Izpitna pola 3:

VODENI SPIS

Merila za ocenjevanje

1. Komunikacijska ustreznost

Št. točk Merila

5	Sestavek glede na vsebino in značilnosti besedilne vrste popolnoma ustreza nalogi. Vse zahtevane informacije so podane izčrpno oziroma dodane so še dodatne relevantne informacije. Sestavek deluje zelo prepričljivo.
4	Sestavek ustreza nalogi, moti le nekaj lažjih pomanjkljivosti pri uresničevanju zahtev glede vsebine in/ali značilnosti besedilne vrste oziroma informacije so podane zelo skopo.
3	Sestavek ustreza nalogi. Sporočilo je na nekaj mestih nekoliko moteno zaradi pomanjkljive realizacije zahtev glede vsebine ali števila besed (60 do 80) in/ali slabšega obvladovanja besedilne vrste. Sporočilni namen je še dosežen.
2	Večji odmiki od zahtev glede vsebine in/ali slabo obvladovanje besedilne vrste. In/ali: Zahteve, izražene v navodilih, so tudi zaradi premajhnega števila besed (toleranca 10 %) pomanjkljivo uresničene. Sporočilni namen je le delno dosežen.
1	Zelo pomanjkljiva uresnitev zahtev glede vsebine in/ali besedilne vrste. In/ali: Zahteve, izražene v navodilih, so tudi zaradi premajhnega števila besed (toleranca 10 %) zelo pomanjkljivo uresničene. Sporočilni namen ni dosežen.

2. Oblika

Št. točk Merila

1	Sestavek pri obliki upošteva vse značilnosti besedilne vrste. Napisan je čitljivo.
0	Sestavek pri obliki ne upošteva vseh značilnosti besedilne vrste in/ali je napisan nečitljivo.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk Merila

6	Sestavek je skoraj brez leksikalnih, oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Kandidat uporablja zahtevnejše jezikovne strukture.
5	Kljub uporabi zahtevnejših jezikovnih struktur je v sestavku nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak.
4	V sestavku je več leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak, vse pomembne informacije pa so še jasno izražene.
3	Leksikalne in/ali oblikoslovno-skladenjske in/ali pravopisne napake na nekaj mestih otežujejo razumevanje sporočila. Nekatere pomembne informacije niso dovolj jasno izražene.
2	Sestavek je zaradi leksikalnih, oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak težko razumljiv.
1	Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

OPOMBA: Če sestavek ni skladen s predpisano temo oziroma če kandidat sestavka ni napisal, dobi za to nalogo 0 točk.

Merila za ocenjevanje

1. Vsebina

Št. točk	Merila
7	Sestavek popolnoma ustreza nalogi. Je smiseln, jasen in vsebinsko bogat. Kaže veliko samostojnosti.
6	Sestavek ustreza nalogi. Glede na izražene misli je nekoliko manj bogat in izviren, glede sporočilnosti je jasen.
5	Sestavek skoraj v celoti ustreza nalogi, vendar je v njem manj izvирnosti. Misli se včasih ponavljajo. Sporočilo celotnega sestavka je razumljivo.
4	Sestavek je skromen, misli se pogosto ponavljajo, sporočilnost ni vedno jasna oziroma manjša realizacija besed (170–190).
3	Sestavek je sporočilno zelo skromen, zahteve, izražene v navodilih, so pomanjkljivo uresničene oziroma pomanjkljiva realizacija besed (110–170).
2	Sestavek je izrazito skromen, sporočilnosti skoraj ni oziroma je nejasna (lahko tudi zaradi premalo besed, 80–110).
1	Zahteve, izražene v navodilih, so (lahko tudi zaradi premalo besed, 30–80) neuresničene, sporočilnosti ni oziroma sestavek je komaj razumljiv.

2. Zgradba

Št. točk	Merila
4	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat zelo dobro razvija misli, navaja veliko argumentov/protiargumentov, ilustracije s primeri/citati. Besedilo je koherentno.
3	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat večinoma dobro razvija misli, pogosto navaja argumente/protiargumente, ilustracije s primeri/citati. Besedilo je v glavnem koherentno.
2	Sestavek mestoma ni smiselno členjen. Kandidat ponekod nespretno razvija misli oziroma med povedmi ni vedno logične povezave. Navaja le nekaj argumentov/protiargumentov, ilustracij s primeri/citati.
1	Členitev je le delno ustrezna. Povedi dostikrat niso logično povezane. Malo argumentov/protiargumentov, ilustracij s primeri/citati.
0	Slaba členitev, nekoherentnost.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk	Merila
7	Kandidat spretno rabi pridobljeno jezikovno znanje, uporablja tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ima bogato besedišče. Slogovno je sestavek skoraj brezhiben.
6	V sestavku je nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Raba besedišča je ustrezna. Nekaj lažjih slogovnih pomanjkljivosti. Nekoliko manj bogat besedni zaklad.
5	V sestavku je več lažjih oblikoslovno-skladenjskih in/ali nekaj pravopisnih napak. Nekaj pomanjkljivosti pri rabi besedišča in pri slogu.
4	V sestavku je veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak, ki lahko ponekod otežujejo razumevanje. Skromno besedišče. Precej slogovnih napak.
3	Veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak. Pogosto neustrezna raba izrazov/ponavljanje istih besed oziroma delov povedi oziroma besedilo je na nekaterih mestih nejasno. Ali: kljub ustrezni rabi jezikovnih struktur in besedišča izrazito veliko pravopisnih napak.
2	Veliko težjih slovničnih napak, ponavljanje istih besed ali povedi. Besedilo je težko razumljivo.
1	Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

OPOMBA: Če sestavek ne ustreza predpisani temi oziroma če kandidat sestavka ni napisal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

1. Vsebina

Št. točk	Merila
7	Sestavek popolnoma ustreza temi naloge. Je zanimiv, jasen, prepričljiv, vsebinsko bogat. Argumenti, pravilno uporabljeni primeri in citati ter pravilna umestitev odlomka v širši kontekst kažejo na visoko stopnjo razumevanja književnega besedila. Pri interpretaciji kaže kandidat visoko stopnjo samostojnosti, prepričljivosti in izvirnosti.
6	Sestavek ustreza temi naloge. Je zanimiv, njegovo sporočilo je jasno. Argumenti, citati, primeri, uvrstitev v širši kontekst so pogosti in ustrezni. Iz interpretacije je razvidno, da kandidat razume sporočilo književnega besedila. Pri interpretaciji je še zmeraj precej izviren in samostojen.
5	Sestavek delno ustreza temi naloge. Kandidat navaja argumente, primere in citate, vendar niso zmeraj ustrezni. Interpretacija književnega besedila je omejena na navajanje očitnega, ne kaže pa samostojnosti ali višje stopnje razumevanja. Nekatera mesta so nejasna, misli se ponavljajo, sporočilo celotnega sestavka pa je razumljivo.
4	Sestavek je skromen in komaj še ustreza temi naloge. Obravnava književnega besedila ne presega navajanja golih dejstev, argumenti, primeri in citati so pomanjkljivi ali neustrezni. Pri uvrščanju odlomka v širši kontekst je kandidat negotov.
3	Sestavek komajda ustreza temi naloge. Kandidat omenja temo naloge le v posameznih povedih, pri tem pa se omejuje na navajanje nekaj golih dejstev. Sporočilo sestavka ni jasno (lahko tudi zaradi premalo besed). Sestavek je komaj razumljiv.
2	Sestavek je izrazito skromen, sporočilnosti skoraj ni oziroma je nejasna (lahko tudi zaradi premalo besed).
1	Zahteve, izražene v navodilih, so (lahko tudi zaradi premalo besed) neuresničene, sporočilnosti ni oziroma sestavek je komaj razumljiv.

2. Zgradba

Št. točk	Merila
4	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat dobro razvija misli, navaja argumente/protiargumente, ilustracije s primeri/citati. Besedilo je koherentno.
3	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat večinoma dobro razvija misli, pogosto, vendar ne vedno, navaja argumente/protiargumente, ilustracije s primeri/citati. Besedilo je v glavnem koherentno.
2	Sestavek mestoma ni smiselno členjen. Kandidat ponekod nespretno razvija misli oziroma med povedmi ni vedno logične povezave. Navaja le nekaj argumentov/protiargumentov, ilustracij s primeri/citati.
1	Členitev je le delno ustrezna. Povedi dostikrat niso logično povezane. Malo argumentov/protiargumentov, ilustracij s primeri/citati.
0	Slaba členitev, nekoherentnost.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk	Merila
7	Kandidat spretno rabi pridobljeno jezikovno znanje, uporablja tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ima bogato besedišče. Slogovno je sestavek skoraj brezhiben.
6	V sestavku je nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak, ki pa ne otežujejo razumevanja sporočila. Raba besedišča je ustrezna. Nekaj lažjih slogovnih pomanjkljivosti. Nekoliko manj bogat besedni zaklad.
5	V sestavku je več oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak, ki pa ne otežujejo razumevanja. Nekaj pomanjkljivosti pri rabi besedišča. Nekaj slogovnih pomanjkljivosti.
4	Leksikalne, oblikoslovno-skladenjske in pravopisne napake na nekaj mestih otežujejo razumevanje. Skromno besedišče. Precej slogovnih napak.
3	Veliko oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Zelo skromno besedišče/pogosto neustrezna raba izrazov/ponavljanje istih besed oziroma delov povedi. Besedilo je komaj razumljivo.
2	Veliko hudih slovničnih napak, ponavljanje istih besed ali povedi. Besedilo je komaj razumljivo.
1	Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

OPOMBA: Če sestavek ne ustreza predpisani temi oziroma če kandidat sestavka ni napisal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

USTNI DEL IZPITA

Vrednotimo:

1. Ustreznost nalogi

- upoštevanje govornega položaja (okoliščine, sogovornik, sporočilni namen);
- vsebina (stvarna pravilnost oziroma sprejemljivost izjav, ekonomičnost govora, razumljivost).

2. Jezik

- izbira jezikovnih sredstev (ustreznost, bogastvo izraznih sredstev, sposobnost za nadomeščanje manjkajočih izrazov, jasnost);
- oblikoslovno-skladenjska pravilnost;
- izgovorjava in intonacija.

3. Sposobnost tekočega izražanja in navezovanja

Merila vrednotenja ustnega dela izpita

Osnovna raven

Št. točk	Merila		
1. vpr.	2. vpr.	3. vpr.	
5	9–10	5	Samostojna in z nalogo skladna komunikacija; pravilno odzivanje na pobude oziroma spremembe med pogovorom; pogovor poteka naravno; bogato in smiselno uporabljeno besedje; brez napak oziroma manjše pomanjkljivosti pri rabi slovničnih struktur in/ali izgovoru.
4	7–8	4	Nalogi ustrezna komunikacija; tekoče in povezano sporočanje, le samostojnost in prilagodljivost sta nekoliko manjši; občasni zastoji; manjše težave pri izbiri besedja; nekaj težav pri zahtevnejših slovničnih strukturah in/ali izgovoru; ritem in intonacija ustrežata.
3	5–6	3	Glede na nalogo primerna komunikacija, vendar omejena na krajše povedi; kandidat je zmožen razumeti in posredovati bistvene informacije, le da ponekod potrebuje malo več časa; besedišče zadošča za pogovor o vsakdanjih temah; mestoma oblikoslovno-skladenjske napake; izgovor je zadovoljiv.
2	3–4	2	Kandidat se izraža s kratkimi povedmi; pogovor je možen v omejenem obsegu; za odzivanje na pobude potrebuje več časa; težave z besediščem; pogosta napačna raba posameznih jezikovnih struktur; izgovor je nezanesljiv, vendar je sporočilo možno razumeti.
1	1–2	1	Skromno besedišče; nepovezan govor in zaradi pogoste napačne rabe posameznih jezikovnih elementov nerazumljiv. Kandidatovo znanje ne zadošča za sporazumevanje.
0	0	0	Komunikacija ne ustreza nalogi. Številne oblikoslovno-skladenjske napake, neustrezno besedišče in nezanesljiva izgovorjava onemogočajo sporazumevanje.

OPOMBA: Če kandidat k ustnemu delu izpita ni pristopil oziroma na vprašanje ni odgovarjal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

Višja raven

Št. točk	Merila
1. vpr. 2. vpr.	
5 5	Samostojna in z nalogo skladna komunikacija; pravilno odzivanje na pobude oziroma spremembe med pogovorom; pogovor poteka naravno; bogato in smiselno uporabljeno besedje; brez napak oziroma manjše pomanjkljivosti pri rabi slovničnih struktur in/ali izgovoru.
4 4	Nalogi ustrezna komunikacija; tekoče in povezano sporočanje, le samostojnost in prilagodljivost sta nekoliko manjši; občasni zastoji; manjše težave pri izbiri besedja; nekaj težav pri zahtevnejših slovničnih strukturah in/ali izgovoru; ritem in intonacija ustrezata.
3 3	Glede na nalogo primerna komunikacija, vendar omejena na krajše povedi; kandidat je zmožen razumeti in posredovati bistvene informacije, le da ponekod potrebuje malo več časa; besedišče zadošča za pogovor o vsakdanjih temah; mestoma oblikoslovno-skladenjske napake; izgovor je zadovoljiv.
2 2	Kandidat se izraža s kratkimi povedmi; pogovor je možen v omejenem obsegu; za odzivanje na pobude potrebuje več časa; težave z besediščem; pogosta napačna raba posameznih jezikovnih struktur; izgovor je nezanesljiv, vendar je sporočilo možno razumeti.
1 1	Skromno besedišče; nepovezan govor in zaradi pogoste napačne rabe posameznih jezikovnih elementov nerazumljiv. Kandidatovo znanje ne zadošča za sporazumevanje.
0 0	Komunikacija ne ustreza nalogi. Številne oblikoslovno-skladenjske napake, neustrezno besedišče in nezanesljiva izgovorjava onemogočajo sporazumevanje.

OPOMBA: Če kandidat k ustnemu delu izpita ni pristopil oziroma na vprašanje ni odgovarjal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

Št. točk	Merila
3. vpr.	
9–10	Kandidatovo znanje je nadpovprečno. Izraža se jasno in koherentno, uporablja tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ustrezno uporablja metajezik; njegovi argumenti, pravilno uporabljeni primeri in citati ter pravilna umestitev odlomka v širši kontekst kažejo na visoko stopnjo razumevanja književnega besedila; pri interpretaciji kaže veliko samostojnosti, prepričljivosti in izvirnosti.
7–8	Kandidatovo znanje je boljše od povprečja; jezik je manj bogat, pri rabi metajezika je manj suveren; argumenti, citati, primeri, uvrstitev v širši kontekst so pogosti in ustrezni; njegovo navajanje je v glavnem koherentno; iz interpretacije je razvidno, da razume sporočilnost književnega besedila; pri interpretaciji je še vedno precej samostojen, prepričljiv in izviren.
5–6	Kandidatovo znanje je v vseh pogledih povprečno; izraža se sicer jasno, vendar ne bogato, le redko pravilno uporabi zahtevnejše jezikovne strukture ali sploh ne, le mestoma pokaže poznavanje metajezika; njegovo navajanje argumentov, citatov in primerov ni vedno koherentno; njegova interpretacija književnega besedila ne kaže samostojnosti ali višje stopnje razumevanja; občasno potrebuje učiteljeva dodatna vprašanja.
3–4	Kandidatovo znanje ne dosega povprečja; navajanje je večinoma nekoherentno; pri izražanju so večje napake, kandidat ne uporablja zahtevnejših jezikovnih struktur, ne uporablja metajezika; njegova obravnava književnega besedila ne presega navajanja golih dejstev, argumentiranje, primeri in citati so pomanjkljivi, pri uvrščanju odlomka v širši kontekst je negotov; dokaj odvisen od učiteljevih dodatnih vprašanj.
1–2	Kandidatovo znanje in besedišče sta skromni; njegovo navajanje je nekoherentno, svojih trditev ne podpre z argumenti ali citati; njegovo poznavanje književnega besedila temelji na nekaterih dejstvih, odlomka ne zna uvrstiti v širši kontekst; tudi na učiteljeva dodatna vprašanja se ne odziva ustrezno.
0	Kandidat ne zna umestiti odlomka oziroma pesmi v širši kontekst. Tudi učiteljeva pomoč mu ne pomaga. Sporazumevanje ni mogoče.

OPOMBA: Če kandidat ni pristopil k ustnemu delu izpita oziroma ni odgovarjal na vprašanja, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

4. IZPITNE VSEBINE

4.1 KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE

Kandidat pozna oziroma zna ustrezno rabiti različne jezikovne izvedbe naslednjih komunikacijskih funkcij:

1. spoznavno-predstavitvene,
2. predstavitveno-izrazne,
3. izrazno-čustvene,
4. vplivanjske in
5. vzorce za vzpostavljanje stikov z ljudmi.

Komunikacijske funkcije s spoznavno-predstavitveno vlogo:

poimenovati, opisovati (predmetnost in dejanja glede na čas, prostor, pripadnost), definirati, posredovati sporočila, poizvedovati, povpraševati po informacijah; dajati podatke o sebi in drugih, poročati

Komunikacijske funkcije s predstavitveno-izrazno vlogo:

izražati lastne pobude in ugotavljati miselna stališča drugih, izražati strinjanje in nestrinjanje, zanikati, povabiti in sprejeti povabilo ali ponudbo, obljubiti; povedati, da je nekaj mogoče/nemogoče; vprašati, ali je nekaj mogoče/nemogoče; izražati prepričanje in spraševati o prepričanju drugih; izraziti pripravljenost za neko dejanje in vprašati sogovorca, ali zmore nekaj storiti

Komunikacijske funkcije z izrazno-čustveno vlogo:

upovedovati svoja čustva in razpoloženje, prepoznavati čustva in razpoloženje sogovorca; izraziti veselje, neugodje, odpor, presenečenje, upanje, hvaležnost, zadovoljstvo/nezadovoljstvo; spraševati sobesednika po njegovih čustvih in razpoloženju; izraziti razočaranje, bojazen ali skrb; napovedati namen in vprašati sogovorca po njegovem namenu; izraziti željo in vprašati po željah sogovorca; upovedovati svoja moralna stališča in prepričanje ter prepoznavati moralno prepričanje sogovorca; se opravičiti, sprejeti opravičilo; odobravati, obžalovati, izraziti prizadetost/neprizadetost

Komunikacijske funkcije z vplivanjsko vlogo:

vplivati na voljo in hotenje sogovorca:
predlagati, prositi in zahtevati, da se nekaj stori, prositi in opozarjati;
vplivati na ravnanje:
dajati navodila, usmerjati in sklepati o ravnanju

Vzorci za vzpostavljanje stikov z ljudmi:

začeti in ohraniti stik s sogovorcem pri pozdravljanju, srečevanju, spoznavanju ljudi; se predstaviti in predstaviti druge, se posloviti; nagovoriti in uvesti sporočilo; nazdraviti, voščiti

4.2 TEMATSKA PODROČJA

4.2.1 Osebni podatki

ime, priimek
datum in kraj rojstva
starost
naslov, telefon (telefaks, e-mail)
narodnost, veroizpoved
poklic
interesi, nagnjenja
zunanost
značaj, temperament
razpoloženje

4.2.2 Družina in dom

družinski člani
odnosi med družinskimi člani in generacijami
družinska praznovanja
bivalno okolje
stanovanje
oprema
oblačila

4.2.3 Šola, izobraževanje

vrste šol, učni predmeti, izpiti, ocene
šolske potrebščine
življenje v šoli
interesne dejavnosti

4.2.4 Poklicno delo

poklici in dejavnosti v zvezi z njimi
delovne razmere

4.2.5 Kultura, civilizacija

umetnostne zvrsti in umetniška dela
šege in navade
dosežki znanosti in tehnike
poznavanje držav in območij nemškega jezika, njihovih pokrajin in mest:
geografske, zgodovinske, ekonomske, politične in kulturne značilnosti

4.2.6 Prosti čas, zabava, šport

organizacija in načrtovanje prostega časa
igre za prosti čas, plesi
branje
izleti
kino, filmi, gledališče
radio, televizija
šport in rekreacija
športna tekmovanja

4.2.7 Počitnice, dopust, potovanja

- počitniške dejavnosti
- načrtovanje potovanj – vozni redi, prospekti države in turizem
- mesta in znamenitosti
- mladinski turizem
- počitniška oprema
- vrste prevozov
- vozovnice in drugi dokumenti

4.2.8 Telo in zdravje

- telo, deli telesa
- osebna higiena
- počutje, bolezni, poškodbe, nesreče
- skrb za zdravje
- zdravila: uporaba, zloraba
- zavarovanje, socialno varstvo

4.2.9 Nakupovanje

- vrste trgovin
- nakupovanje živil, obleke ...
- mere, uteži, denar
- načini plačevanja
- reklamni oglasi

4.2.10 Hrana in pijača

- jedi, pijače
- obroki, posoda, pribor
- naročanje hrane in pijače v restavraciji
- jedilni list
- recepti
- specialitete

4.2.11 Javne službe, oznake, informacije

- pošta, telefon
- banka
- carina, policija
- prometna služba, prometni znaki
- prva pomoč, bolnišnica
- servisne službe
- bencinska črpalka
- oznake, kratice

4.2.12 Čas, vreme, podnebje

- koledar, ure, deli dneva
- meseci, letni časi
- vremenski pojavi, vremenska napoved
- podnebje

4.2.13 Rastlinstvo in živalstvo

- živali okolja
- živalski vrt
- hišni ljubljenci
- domače živali
- vrtno, poljske, gozdne rastline
- drevje
- cvetje
- plodovi

4.2.14 Medčloveški in družbenopolitični odnosi

- sosedski, prijateljski stiki
- odnosi moški – ženska
- društva, organizacije, zveze, klubi
- stiki med Slovenijo in državami oziroma območji nemškega jezika

4.2.15 Kakovost življenja

- človek in njegovo okolje
- skrb za okolje in posledice uničevanja okolja
- zdravju škodljive navade: kajenje, alkohol, droge
- dobrodelne dejavnosti

4.2.16 Tuji jezik

- pomen znanja tujih jezikov
- socialne zvrsti jezika: zborni jezik, pogovorni jezik, žargon, narečje
- razširjenost nemščine

4.3 JEZIKOVNE STRUKTURE

Kakor pri besedišču tako tudi pri jezikovnih strukturah ločimo strukture, ki naj jih dijak aktivno uporablja pri ustnem in pisnem sporočanju, in strukture, ki so potrebne za razumevanje. Dijak naj si prizadeva, da "aktivira" čim večji delež "pasivne" slovnice; vsekakor pa je najpomembnejša dejanska uporabnost določenih jezikovnih struktur.

Seznam priporoča za višjo in osnovno raven posebej, katere strukture naj bi dijak usvojil aktivno (A), katere pasivno (P) in katere naj bi poznal le informativno (I).

Osnovna raven Višja raven

■ Skladnja (*Syntax*)

Vrste povedi (*Satzarten*)

<i>Die Aussage</i>	A	A
<i>Die Frage</i>	A	A
<i>Die Aufforderung</i>	A	A

Stavčni okvir (*Satzklammer*)

<i>Verbklammer</i>	A	A
<i>Artikel-Substantiv-Klammer</i>	A	A
<i>Nebensatzklammer</i>	A	A

Zaporedje stavčnih členov (*Stellung der Satzglieder*)

<i>Dativobjekt – Akkusativobjekt</i>	A	A
<i>Position der Angaben (temporal, kausal, modal, lokal)</i>	A	A

Zložene povedi (*Zusammengesetzte Sätze*)

Koordinierende Verbindung (Priredje)

<i>Hauptsatz + Hauptsatz</i>	A	A
<i>- und, denn, sondern, aber</i>	A	A
<i>- sowohl/als auch</i>	P	A

Subordinierende Verbindung (Podredje)

<i>Hauptsatz + Nebensatz</i>	A	A
<i>Nebensatz + Hauptsatz</i>	A	A
<i>Hauptsatz – Nebensatz – Hauptsatz</i>	A	A
<i>uneingeleiteter Nebensatz</i>	A/P	A

Nebensatzarten

<i>dass-Satz (Objekt-, Subjektsatz)</i>	A	A
<i>Temporalsatz</i>		
<i>- während</i>	A	A
<i>- wenn</i>	A	A

- als	A	A
- nachdem	A	A
- bevor	A	A
Relativsatz	A	A
Konditionalsatz		
- real	A	A
- potential	A	A
- unreal	A	A
Kausalsatz (weil, da)	A	A
Finalsatz (damit, um...zu)	A	A
Konzessivsatz (obwohl, trotzdem)	A	A
Modalsatz		
- ohne dass/ohne ... zu+Infinitiv	A/P	A
- (an)statt dass/anstatt ... zu+Infinitiv	A/P	A
Komparativsatz (wie, als, als ob)	A/P	A
Indirekte Fragen	A	A
Präpositionalergänzungen (mit Verben, Substantiven, Adjektiven)	A	A

■ **Oblikoslovje (Morphologie)**

Glagol (Verb)

schwache, starke Verben		
Modalverben, Hilfsverben,		
untrennbare/trennbare Verben	A	A
unpersönliche Verben		
reflexive/reziproke Verben		
Präsens	A	A
Perfekt	A	A
Präteritum	A	A
Plusquamperfekt	A	A
Futur I - Zukunft	A	A
Versprechen, Befehl	A	A
Prognose, Vermutung,	P	A
Futur II (Prognose, Vermutung)	P	A
Imperativ	A	A
Konjunktiv II (Höflichkeit, Wunsch, potentiale/irreale Bedingung)		
Hilfsverben, Modalverben	A	A
würde+Infinitiv	A	A
Konjunktiv II einiger starker Verben	I	P

<i>Konjunktiv I (indirekte Rede)</i>	<i>P/I</i>	<i>A/P</i>
<i>Passiv</i>		
<i>Vorgangspassiv (Präs., Prät., Perf.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Zustandspassiv (Präs., Prät.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Modalverben (Präs., Prät.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Umschreibungen</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>passivunfähige Verben</i>	<i>P/I</i>	<i>A/P</i>
<i>Partizip II (auch als Attribut)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Partizip I (Gleichzeitigkeit, Attribut)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Infinitiv</i>		
<i>ohne zu</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit zu</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Funktionsverben+(Prap.)+Substantiv</i>	<i>A/P</i>	<i>A</i>
<i>bringen, finden, geben, haben, halten, leisten, machen, nehmen, setzen, stehen, stellen, treffen, ziehen</i>		

Samostalnik (Substantiv)

<i>Genus</i>		
<i>Bestimmung nach der Bedeutung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Bestimmung nach der Form</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Numerus</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Deklination</i>		
<i>schwach, gemischt, stark</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Eigennamen</i>	<i>I</i>	<i>P</i>
<i>Artikel</i>		
<i>Gebrauch bei geogr. Eigennamen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Auslassung/Nullartikel</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

Pridevnik (Adjektiv)

<i>Deklination</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>ohne Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit unbest. Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>nach alle, beide, sämtliche, irgendwelche, viele, manche, wenige, einige</i>	<i>P</i> <i>P</i>	<i>A</i> <i>A</i>

Steigerung

Zaimék (Pronomen)

<i>Personalpronomen (N,A,D)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Possessivpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Demonstrativpronomen</i>		
<i>der, dieser, jener,</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>solcher, derselbe, derjenige</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Relativpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Reflexivpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Reziprokpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Interrogativpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Indefinitpronomen</i>		
<i>etwas, nichts, jemand,</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>niemand, jedermann, einige, viele,</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>all-, ander-, beide, manch-,</i>		
<i>wenige, irgendein(er)</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>man (N,A,D)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Gebrauch von "es"</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

Števniki (Zahlwörter)

<i>Grundzahlwörter</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Ordnungszahlwörter</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Wiederholungszahlwörter</i>	<i>P</i>	<i>A/P</i>
<i>Verteilungszahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>P/I</i>
<i>Gattungszahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>P/I</i>
<i>Bruchzahlwörter</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Zahladverbien</i>	<i>I</i>	<i>P</i>
<i>Substantivierte Zahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>P</i>

Prislov (Adverb)

<i>Lokaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Temporaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Modaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Kausaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Steigerung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Pronominaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Demonstrativadverb, z.B.: darauf
Frageadverb, z.B.: worauf?

Predlogi (Präpositionen)

<i>mit Akkusativ</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Dativ</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Genitiv</i>		
<i>(an)statt, wegen, während, trotz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>außerhalb, innerhalb, oberhalb,</i>	<i>P</i>	<i>P</i>
<i>unterhalb</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Wechselpräpositionen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Členki (Partikeln)

<i>aber, denn, ja, doch, mal,</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>nur, noch, auch, besonders,</i>		
<i>fast, genau, wohl</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

■ Besedotvorje (Wortbildung)

Zloženke (Komposita)

<i>Substantiv</i>		
<i>Subst.+Subst., Verb+Subst.,</i> <i>Adj.+Subst., Präp.+Subst.</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adjektiv</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Verb</i>		
<i>Verb+Verb, Adj.+Verb,</i> <i>Adverb+Verb, Präp.+Verb</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adverb/Pronomen</i>	<i>I</i>	<i>P</i>

Izpeljanke (Ableitungen)

<i>Substantiv</i>		
<i>aus: Verben, Adjektiven, Subst +</i> <i>-er, -in, -heit, -keit-, -schaft, -ung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adjektiv</i>		
<i>aus: Verben, Substantiven +</i> <i>bar, -lich, -ig, -isch</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Verb</i>		
<i>aus: Substantiven, Adjektiven</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adverb</i>	<i>P</i>	<i>P</i>

Fremde Präfixe und Suffixe

<i>P</i>	<i>P</i>
----------	----------

Sprememba besedne vrste (*Wortartwechsel*)

- *Substantivischer Gebrauch:*

<i>Infinitiv, Adjektiv</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Partizip I, Partizip II</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

OPOMBA

Dijak naj bo sposoben isto vsebino izraziti z različnimi usvojenimi jezikovnimi strukturami (s pretvorbami) npr.:

Trotz des schlechten Wetters gingen wir spazieren. = Obwohl das Wetter schlecht war, ...

Wegen des Fiebers musste er zu Hause bleiben. = Weil er Fieber hatte, ...

Während des Unterrichts dürfen wir nicht schlafen. = Wenn wir Unterricht haben, ...

Während seines letzten Aufenthaltes in Wien besuchte er viele Museen. = Als er in Wien war, ...

Nach der bestandenen Prüfung ging sie mit den Freunden ins Kino. = Nachdem sie die Prüfung bestanden hatte, ...

Schlafende Hunde soll man nicht wecken. = Hunde, die schlafen, ...

Wie macht man das? = Wie wird das gemacht?

4.4 KNJIŽEVNOST

Obravnava književnosti pri pouku nemščine izhaja iz branja celovitega besedila, ki je tudi temelj predhodne šolske obravnave in interpretacije. Predpostavlja dijakovo razumevanje besedila v vseh njegovih razsežnostih. To pomeni poznavanje dogajalne plasti, glavnih oseb, umetnostne zgradbe in besedilnih posebnosti – posameznih sestavin in tudi medsebojnih povezanosti.

Tako razumevanje zahteva sočasno upoštevanje izvirnega sociokulturnega okolja obravnavanega besedila oziroma umestitve v nemško književno tradicijo in dijakovih osebnih izkušenj, ki vplivajo na njegovo medkulturno branje. Dijaku ne omogoča samo neposrednega stika z izvirnim nemškim besedilom, marveč ga hkrati navaja k spoznavanju posebnosti nemške kulture in k razmišljanju o lastnem medkulturno odvisnem odnosu do prikazanega besedilnega sveta.

Tako dijak lahko vodeno usvaja potrebne bralne spretnosti in se uvaja v samostojno branje književnosti v nemščini. Nemška kulturna in književna tradicija oziroma literarnozgodovinski podatki o njej so pomembna pomoč pri vzpostavljanju ustvarjalnega stika z nemškim leposlovnim besedilom, niso pa predmet nefunkcionalnega učenja na pamet.

Državna predmetna komisija za splošno maturo za nemščino pred začetkom šolskega leta razpiše za zaključni letnik tematski sklop za pisno in ustno preverjanje znanja iz književnosti na višji ravni.

Tematski sklop se za zaključni letnik objavi pred začetkom šolskega leta, in sicer prvi torek v februarju ob 12. uri, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si). Šole so po tem datumu o vsebini tematskega sklopa obveščene pisno.

5. KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI

Zakon o maturi v 4. členu določa, da kandidati opravljajo maturo pod enakimi pogoji. Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili usmerjeni v izobraževalne programe z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih pa tudi drugim kandidatom (poškodba, bolezen), se lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja.

Možne so naslednje prilagoditve:

1. opravljanje mature v dveh delih, v dveh zaporednih rokih;
2. podaljšanje časa opravljanja maturitetnega izpita (tudi odmorov, možno je več krajših odmorov);
3. prilagojena oblika izpitnega gradiva (npr. Braillova pisava, povečava, kjer je prevod vprašanj nemogoč, zapis izpitnega gradiva na disketi ...);
4. poseben prostor;
5. prilagojena delovna površina (dodatna osvetlitev, možnost dviga ...);
6. uporaba posebnih pripomočkov (Braillov pisalni stroj, ustrezna pisala, folije za pozitivno risanje ...);
7. izpit s pomočnikom (npr. pomočnik bralec ali pisar);
8. uporaba računalnika;
9. prirejeni ustni izpit in izpit slušnega razumevanja (oprostitev, branje z ustnic, prevajanje v znakovni jezik);
10. prilagoditev opravljanja praktičnega dela maturitetnega izpita (npr. prilagoditev opravljanja seminarske naloge, vaj);
11. prilagojen način ocenjevanja (npr. napake, ki so posledica kandidatove motnje, se ne upoštevajo, pri ocenjevanju zunanji ocenjevalci sodelujejo s strokovnjaki za komunikacijo s kandidati s posebnimi potrebami).

6. DODATEK

6.1 VZORCI IZPITNIH NALOG ZA PISNI IN USTNI DEL IZPITA

BRALNO RAZUMEVANJE

TEXT 1

Die berühmte Schauspielerin FRANKA POTENTE hat für eine Zeitschrift ein Interview gegeben.

Franka Potente

■ Povezovanje in urejanje

Lesen Sie die folgenden Interviewteile und schreiben Sie zu jeder Frage den Buchstaben der entsprechenden Antwort.

1. Nicht viele deutsche Schauspielerinnen haben es bisher in Hollywood geschafft. Du bist also eine von wenigen Auserwählten. Macht dich das nervös? _____ (1)
2. War es leicht, die Rolle in »Bourne-Identität« zu bekommen? _____ (1)
3. Wer war denn deine Konkurrenz? _____ (1)
4. Was hat dich an der Rolle der Marie interessiert? _____ (1)
5. Wo ist dein Wohnsitz? _____ (1)
6. Was bedeutet Zuhause für dich? _____ (1)
7. Vermisst du dein Zuhause, wenn du unterwegs bist? _____ (1)
8. Wie waren die Dreharbeiten mit Matt Damon? Hat er den großen Star raushängen lassen? _____ (1)

- A** In Berlin. Und überall dort, wo ich meinen Koffer abstelle. Aber ich liebe Berlin, und es wird immer mein Zuhause sein, egal, wo ich gerade bin.
- B** Das nicht gerade. Um diese Rolle musste ich kämpfen, denn die Konkurrenz war groß. Aber am Ende haben sie sich für mich entschieden.
- C** Dass sie nicht perfekt ist. Sie hat viel Pech gehabt und sitzt praktisch auf der Straße. Und dann kommt Jason Bourne daher und bietet ihr 20.000 Dollar, wenn sie ihn mit ihrem Auto nach Paris fährt. Sie zögert erst, aber dann willigt sie ein. Das Abenteuer lockt.
- D** Meine Insel. Mein Zufluchtsort, wo ich meine Batterien auflade. Ich bin Sammler, ich habe jede Menge Bücher, DVDs und CDs in meiner Wohnung. Und ich liebe den Geruch meines Sofas.
- E** Ob ich in Deutschland drehe oder in Hollywood, ist doch egal, denn letztlich ist es immer in Movieland. Vor »Lola rennt« war ich international unbekannt, und es hat mir nichts ausgemacht. Für mich ist die Qualität des Drehbuches entscheidend und nicht, wo es herkommt.
- F** Ja, aber ich habe gelernt, damit umzugehen. Ich kann es mir mittlerweile überall gemütlich machen. Das erste, was ich tue, wenn ich in ein Hotelzimmer komme: Ich nehme die scheußlichen Bilder von der Wand und hänge meine eigenen Poster auf. Ein paar Räucherstäbchen und Kerzen, und ich fühle mich fast wie daheim.
- G** Das hatte ich befürchtet. Ich kannte ihn nur aus seinen Filmen und von Fotos, die ich in Zeitschriften gesehen hatte. Aber er war total cool. Wir haben uns mit dem Kennenlernen Zeit gelassen, genau wie Marie und Jason im Film. Später, als wir in Prag drehten, sind wir dann auch privat miteinander ausgegangen und haben ein paar Bars und Diskos unsicher gemacht.
- H** Viele junge Schauspielerinnen aus Amerika und Frankreich hatten sich um die Rolle beworben. Ich weiß nicht, wer sie waren. Ich habe nicht gefragt.

Rešitev:

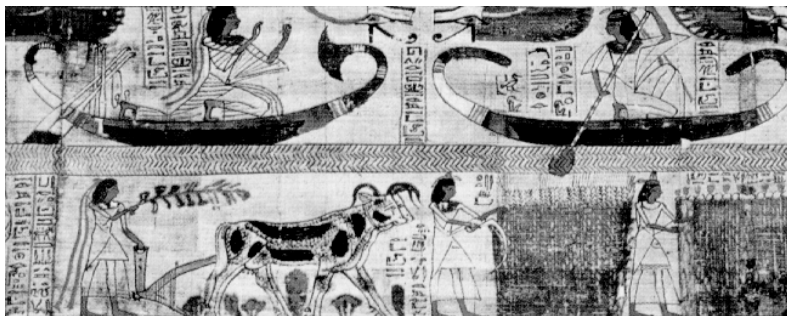
1. E
2. B
3. H
4. C
5. A
6. D
7. F
8. G

TEXT 2

Lesen Sie bitte den folgenden Text.

Vom Papyrus zur schwarzen Kunst

Zur Entstehungsgeschichte des Buches

Bedrucktes Papier – heute eine Selbstverständlichkeit. Fast zu viel des Guten, denkt man sich beim Anblick der überquellenden Briefkästen. Nun versuchen wir uns einmal vorzustellen, wie das vor 5000 Jahren abließ, wollte man die letzten News oder allerlei Wissenswertes erfahren oder der Nachwelt etwas hinterlassen. Wie sahen die Vorfahren unserer Bücher, Zeitungen und Zeitschriften aus? Aus welchen Materialien bestanden die Beschreibstoffe zuvor und wie wurde eine Mitteilung aufgezeichnet? Wir blenden zurück.

In **Mäsopotamien** zählt ein Ziegenhirte die Tiere seiner Herde. Um die Zahl besser behalten zu können, schreibt er sie auf ein feuchtes Tontäfelchen. So begann vor 5000 Jahren die lange und bemerkenswerte Geschichte des Buches. Die Erzählungen und Legenden der alten Völker, ihr Wissen und die Neuigkeiten über die letzten Kriegszüge wurden ab dieser Zeit nicht mehr nur mündlich weitergegeben, sondern aufgeschrieben. In Mäsopotamien verwendete man dazu die Vorder- und Rückseite feuchter Tontäfelchen. Die dazu verwendeten Schriftzeichen nennt man Keilschrift. Die fertig beschriebenen Tafeln wurden an der Sonne getrocknet. Handelte es sich um sehr wichtige Texte, brannte man sie jedoch im Ofen, um sie unzerstörbar zu machen; aufbewahrt wurden sie in den Tempeln.

Die **Ägypter** bevorzugten Papyrus als Beschreibstoff, auch **Griechen** und **Römer** verwendeten Papyrusrollen. Die größte Bibliothek der Antike gab es übrigens in der ägyptischen Stadt Alexandrien. Ihr Bestand umfasste über 500.000 Papyrusrollen!

Später schrieb man in Rom mit einem Griffel auf kleine Holztafelchen, die mit einer dunklen Schicht aus Wachs überzogen waren. Die Tafelchen wurden am Rücken zusammengeschnürt, die alten Römer nannten das einen Kodex. Der Vorläufer des Buches war damals geboren; die umfangreiche Papyrusrolle hatte ausgedient, weil sie nicht so zweckmäßig in der Handhabung war.

Durch das trockene Klima Nordafrikas konnten sich die jahrtausendealten ägyptischen Papyrusrollen bis heute erhalten.

Fast 4000 Jahre alt sind aus **China** die ältesten schriftlichen Aufzeichnungen. Als Beschreibstoff verwendeten die Chinesen zunächst längliche Streifen aus Holz oder Bambus, die von oben nach unten beschrieben wurden. Um das 4. Jh. v. Ch. wurden von den Chinesen meterlange Seidenbänder mit Pinsel und Tusche beschrieben. Um ein einfaches Lesen zu ermöglichen, wurden die Stoffbahnen auf Stäbe aufgerollt. Als das Papier bereits erfunden war, galt seine Verwendung in China jedoch als Zeichen der Armut.

263 v. Ch. ließ Eumenes von Pergamon (eine antike griechische Stadt) einen neuen Beschreibstoff aus Tierhaut herstellen: das Pergament. Da es seit jeher als teurer galt, wurde es mit dem Aufkommen des Papiers nur mehr als Bucheinband verarbeitet.

Cai Lun, ein chinesischer Hofbeamter (62-121 n. Ch.) gilt als Erfinder des Papiers. Mit 15 Jahren kam er an den kaiserlichen Hof. Dort erhielt er den Auftrag, einen Beschreibstoff zu erfinden, der geeigneter als Bambus und billiger als Seide sei. Nach der Legende präsentierte er im Jahre 105 das erste Papier. Zuerst wurde es aus einem Brei von Hanf oder Bambus hergestellt, die Araber verwendeten später alte Kleider als Rohmaterial. Seit 1850 nimmt man Holz für die Papierherstellung.

Im Mittelalter schrieben Mönche die Bibel und die Bücher der antiken Autoren ab, um sie zu vervielfältigen. Mit kunstvollen Handschriften wurden so unzählige Bücher in den Schreibstuben der Klöster kopiert und mit Bildern verziert. Diese sogenannten illuminierten Bücher sind bis heute kostbare Schätze in alten Bibliotheken.

Wie stellt man mehrere Exemplare von ein und demselben Buch her, ohne es immer wieder mit der Hand abschreiben zu müssen? Johannes Gutenberg ist der Erfinder des Buchdrucks mit beweglichen Lettern. Über sein Leben ist wenig bekannt. Um 1445 stellte Gutenberg bewegliche Buchstaben aus Metall her, sogenannte Bleilettern, und erregte mit seiner Erfindung großes Aufsehen. Bei dieser Methode standen die Buchstaben Kopf und wurden seitenverkehrt zu Zeilen gesetzt. Pro Stunde schaffte man bis zu 1600 Zeichen. Gutenbergs Methode wurde fünf Jahrhunderte lang angewendet.

(Nach JÖ, April 2000)

■ Alternativni tip

Entscheiden Sie, ob folgende Behauptungen richtig (R) oder falsch (F) sind. Markieren Sie den entsprechenden Buchstaben.

1. Bereits im Mittelalter wurden die Bücher durch Buchdruck vervielfältigt. (1)

R F

2. Nach 1445 war die Herstellung mehrerer Exemplare von ein und demselben Buch einfacher. (1)

R F

Rešitev:

1. F
2. R

■ Izbirni tip

Markieren Sie den Buchstaben der richtigen Antwort.

1. Die größte antike Bibliothek befand sich in (1)

a) Griechenland.

b) Rom.

c) Ägypten.

2. In der Bibliothek gab es (1)

a) 500 000 Papyrusrollen.

b) mehr als 500 000 Papyrusrollen.

c) weniger als 500 000 Papyrusrollen.

Rešitev:

1. c
2. b

■ Odgovori na vprašanja

Beantworten Sie kurz die folgenden Fragen. Die richtigen Antworten finden Sie nur im Text.

1. Wann begann die lange Geschichte des Buches? (1)

2. Worauf wurden die mesopotamischen Erzählungen und Legenden geschrieben? (1)

Rešitev:

1. vor 5000 Jahren
2. auf feuchte Tontäfelchen

■ Dopolnjevanje

Ergänzen Sie die folgenden Sätze. Die richtigen Lösungen finden sie nur im Text.

1. Die Schriftzeichen, mit denen man in Mäsopotamien
das Wissen festhielt, werden _____ genannt. (1)
2. Durch spezielle Verfahren wurden die beschriebenen
Tontafeln haltbar gemacht und in Tempeln _____. (1)

Rešitev:

1. Keilschrift
2. aufbewahrt

■ Parafraziranje

Finden Sie im Text die Wörter, die ähnliche Bedeutung haben wie folgende Ausdrücke.

1. besondere Flüssigkeit, die zum Schreiben und Zeichnen
verwendet wird - _____ (1)
2. durch ein bestimmtes Ereignis eine große, öffentliche
Aufmerksamkeit auslösen - _____ (1)

Rešitev:

1. (die) Tinte
2. (großes) Aufsehen erregen

POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

■ Izbirni tip

Markieren Sie den Buchstaben mit der richtigen Lösung.

Ich musste eine wichtige Entscheidung _____.

- a) nehmen
- b) treffen
- c) bringen
- d) machen

Rešitev:

b

■ Dopolnjevanje

Ergänzen Sie.

Wenn ich gestern Zeit _____, hätte ich mir den Film angesehen.

Rešitev:
gehabt hätte

■ Tvorba besed

Bilden Sie ein vom unterstrichenen Verb abgeleitetes Substantiv.

1. Kennst du den Mann, der so gut tanzt? – Ja, das ist ein bekannter russischer _____.

Bilden Sie ein Kompositum.

2. Waren Sie schon im Süden Frankreichs? – Ja, voriges Jahr verbrachte ich meine Ferien in _____.

Rešitev:
1. Tänzer
2. Südfrankreich

■ Parafraziranje

Drücken Sie das Unterstrichene anders aus.

Überholen verboten! Man _____.

Rešitev:
darf nicht überholen

■ Pretvorba

Formen Sie den folgenden Satz / die unterstrichenen Satzteile um.

Wir sind sicher, unsere Lehrerin richtig verstanden zu haben.
Wir sind sicher,

_____.

Rešitev:
dass wir unsere Lehrerin richtig verstanden haben

■ Pretvorbe v danem besedilu (samo višja raven)

Formen Sie die unterstrichenen Textteile um.

Was ist gesünder: Surfen im Wasser oder im Internet

1. Surfen im Wasser ist eine nicht gerade ungefährliche Betätigung.
Surfen im Wasser ist eine Betätigung,
_____.
2. Zum Surfen wird ein Surfbrett benötigt.
Zum Surfen _____ ein Surfbrett.
3. Das Surfbrett bekam seinen Namen wegen der Form eines flachen, breiten Brettes. Das Surfbrett bekam seinen Namen, _____
eines flachen, breiten Brettes _____.
4. Für Kenner stellt das größte Vergnügen das Surfen vor der australischen Küste dar.
Für Kenner stellt das größte Vergnügen dar, vor der australischen Küste
_____.
5. Nicht genug, bei diesem zweifelhaften Vergnügen ertrinken zu können, man muss dafür auch noch nach Übersee.
Nicht genug, _____,
man muss dafür auch noch nach Übersee.

(nach: Willkommen)

Rešitev:

1. die nicht gerade ungefährlich ist
2. benötigt man
3. weil/da es die Form ... hat
4. zu surfen
5. dass man bei diesem zweifelhaften Vergnügen ertrinken kann

UND WIE BIST DU?

Wie ist eigentlich die heutige Jugend? Wovon träumt sie? Wie stellt sie sich ihre Welt vor?

Die Welt der heutigen Jugend ist vielseitig und äußerst interessant. Gerade deswegen ist es nicht einfach, diese Welt zu analysieren und mit wenigen Worten zu beschreiben. Wir möchten nun drei jungen Leuten die ganz simple Frage stellen: Und wie bist du?

Wir hören, was Karin, Patrick und Lukas darauf geantwortet haben.

Karin: Ich bin sehr energisch und weiß, was ich will. Außerdem habe ich schon jetzt ganz klare Vorstellungen, was meine Zukunft betrifft. Momentan ist Lernen das Wichtigste in meinem Leben. Ich bin sehr strebsam und bemühe mich, meine gesteckten Ziele unbedingt zu erreichen. Meine Freunde verehren Rockstars und Filmschauspieler, aber mich interessieren sie nicht besonders. Partys kann ich überhaupt nicht ausstehen. Ich suche immer eine Ausrede, um nicht hingehen zu müssen. Mein Hobby sind Computer. Ich habe einen PC, den ich aber nur für ernste Dinge verwende, ganz bestimmt nicht für Videogames.

Patrick: Und ich bin ein aufgeschlossener Typ und immer gut gelaunt. Vielleicht habe ich gerade deswegen zahlreiche Freunde. In meinem Alter soll man sich amüsieren und keine unnötigen Probleme wälzen. Ich liebe extravagante Kleidung und bin ständig auf der Suche nach etwas, was mich von den anderen unterscheidet. Mein Walkman ist mein ständiger Begleiter. Den größten Teil meiner Freizeit verbringe ich in Spielsalons mit Videogames. Ich liebe Partys und genieße es sehr, im Mittelpunkt zu stehen. Außerdem bin ich ein begeisterter Tänzer. Mit meinen Freunden und mir wird es euch bestimmt nicht langweilig.

Lukas: Und ich glaube, dass man sich im Leben auch um hilfsbedürftige Menschen kümmern soll. In meiner Freizeit bin ich oft mit Leuten zusammen, die sich mit sozialen und ökologischen Problemen beschäftigen. Wir organisieren zum Beispiel Reinigungsaktionen und säubern Strände, Parks und Wälder. Wir organisieren auch Konzerte zu wohltätigen Zwecken. Es mag komisch klingen, aber es macht uns großen Spaß. Ich halte es für einen Unsinn, viel Geld für Mode auszugeben. Da gehe ich lieber ins Kino oder kaufe mir ein schönes Buch.

■ Alternativni tip

Hören Sie gut zu und entscheiden Sie, ob folgende Behauptungen R (richtig) oder F (falsch) sind.

Karin weiß, was sie will.

R F

Rešitev:

R

■ Izbirni tip

Hören Sie den Text und markieren Sie den Buchstaben mit der richtigen Lösung.

Patrick verbringt die meiste Zeit

- a) im Kino.
- b) in Spielsalons.
- c) in der Disco.

Rešitev:

b

■ Dopolnjevanje

Hören Sie den Text und ergänzen Sie sinngemäß.

Die Welt der heutigen Jugend ist _____ und interessant.

Rešitev:

vielseitig

■ Kratki odgovori

Hören Sie den Text und beantworten Sie kurz die folgenden Fragen.

Was kann Karin überhaupt nicht ausstehen? _____

Rešitev:

Partys

VODENI SPIS

Osnovna raven (100–120 besed)

Lansko leto ste dobili štipendijo Veleposlaništva Zvezne republike Nemčije in preživeli mesec dni na izobraževanju na univerzi v Münchnu. Zdaj vas gospod Wagner z veleposlaništva poziva, da napišete poročilo o bivanju, ki mora vsebovati naslednje:

- *Kako ste bili zadovoljni z bivanjem (študentski dom, prehrana).*
- *Poročilo o izobraževanju (učne ure, profesorji, kolegi v skupini).*
- *Pobude za organizacijo izobraževanja v bodoče.*

Vaš naslov:
Ajda/Igor Mlakar
Tavčarjeva 50
SLO-4000 Kranj

Naslov veleposlaništva:
Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije
Prešernova 10
SLO-1000 Ljubljana

Napišite pismo in pri tem upoštevajte ustrezno obliko te besedilne vrste.

Višja raven (180–220 besed)

Lansko leto ste dobili štipendijo Veleposlaništva Zvezne republike Nemčije in preživeli mesec dni na izobraževanju na univerzi v Münchnu. Zdaj vas gospod Wagner z veleposlaništva poziva, da napišete poročilo o bivanju, ki mora vsebovati naslednje:

- *Kako ste bili zadovoljni z bivanjem (študentski dom, prehrana).*
- *Poročilo o izobraževanju (učne ure, profesorji, kolegi v skupini).*
- *Pobude za organizacijo izobraževanja v bodoče.*
- *Kako boste uporabili pridobljeno znanje (študij, projekti, seminarske naloge).*

Vaš naslov:
Ajda/Igor Mlakar
Tavčarjeva 50
SLO-4000 Kranj

Naslov veleposlaništva:
Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije
Prešernova 10
SLO-1000 Ljubljana

Napišite pismo in pri tem upoštevajte ustrezno obliko te besedilne vrste.

DALJŠI PISNI SESTAVEK

Osnovna raven (220–250 besed)

Schreiben Sie einen Aufsatz zu einem der beiden Themen. Drücken Sie Ihre eigene Meinung aus und führen Sie möglichst viele Beispiele bzw. Argumente an. Unterstreichen Sie das gewählte Thema:

Thema 1:

Reisen einst und heute

Thema 2:

Miteinander leben – voneinander lernen (Die Zukunft im vereinten Europa)

KNJIŽEVNOST – PISNI SESTAVEK

Višja raven (220–250 besed)

Gottfried Keller, *Romeo und Julia auf dem Dorfe*

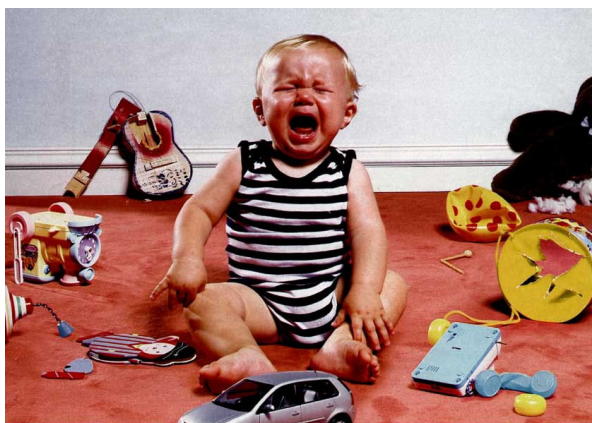
Wie beeinflusst die Gesellschaft die Beziehung zwischen den beiden Bauern und wie die Beziehung zwischen Sali und Vrenchen? Wie wird in dieser Novelle die Beziehung zwischen Liebe und Hass thematisiert?

■ Igranje vlog (osnovna in višja raven)

- a) Ihr Freund hat ein Mofa bekommen, fährt aber für Ihr Empfinden viel zu schnell und nicht gerade vorsichtig. Er lädt Sie zu einer Fahrt ein. Sie lehnen ab und begründen das.
- b) Sie sind in einer Jugendherberge angekommen. Dort möchten Sie drei Tage verbringen. Erkundigen Sie sich nach dem Freizeitangebot in der benachbarten Stadt.
- c) Sie bringen zum Treffen mit Ihren deutschen Freunden noch jemanden mit, den sie noch nicht kennen. Stellen Sie diese Person vor und begründen Sie, warum sie mitgekommen ist.
- d) Während Ihres Aufenthaltes in der Schweiz haben Sie sich leicht erkältet. Sie gehen in eine Apotheke. Was sagen Sie?

■ Pogovor na podlagi vizualne iztočnice (osnovna in višja raven)**Primer 1**

Sehen Sie sich das Bild an und kommentieren Sie es.

Primer 2

Sehen Sie sich das Foto an und beschreiben Sie es.

Geben die Eltern heute viel Geld für Spielsachen aus und was kaufen sie ihren Kindern meistens?

Barbie Puppen oder Lego Spielzeug – was finden Sie persönlich besser?

Sind sie damit einverstanden, dass gute Spielsachen wichtiger sind als liebevolle Eltern?

Womit haben Sie als Kind am liebsten gespielt?

■ Vodeni pogovor na določeno temo (osnovna in višja raven)

(Pripravi učitelj)

Primer za temo "Freizeit":

- Wie verbringen Sie und Ihre Altersgenossen Ihre Freizeit?
- Berichten Sie über das Freizeitangebot an Ihrer Schule oder in Ihrem Heimatort (Sport, Kultur).
- Entsprechen solche Möglichkeiten Ihren Wünschen? Was vermissen Sie? Spielt Geld dabei eine Rolle?

■ Interpretacija besedila (osnovna raven)

Lesen Sie bitte den folgenden Text.

FERNSEH-GESCHICHTE

Die Geschichte des Fernsehens in Deutschland ist noch nicht sehr alt. Die ersten Fernsehgeräte gab es hier in den 30er Jahren. Doch das waren nur wenige Apparate. Erst in den 50er Jahren konnten sich viele Familien einen Fernseher leisten. Heute sind etwa 32 Millionen Fernsehgeräte offiziell angemeldet.

Mit der steigenden Zahl von Fernsehgeräten und Programmen hat sich auch die Fernsehkultur geändert. So gab es anfangs nur ein Programm - das Erste Deutsche Fernsehen. Später kam das zweite Programm (ZDF) dazu, und dann folgten die regionalen Programme. Das war bis Anfang der 80er Jahre so. Damals hatten noch fast alle Leute eine gemeinsame Fernsehkultur. Wenn beispielsweise der Krimi "Tatort" im deutschen Fernsehen am Abend gelaufen war, dann unterhielten sich Schüler und Lehrer am nächsten Tag in der Schule über diesen Krimi. Denn fast alle hatten ihn gesehen. Auch die Nachrichtensendung "Tagesschau" war eine Sendung, die fast jede Familie pünktlich um 20 Uhr einschaltete. Die meisten Deutschen sahen also dieselben Sendungen und hatten so gemeinsamen Gesprächsstoff, eine gemeinsame Fernsehkultur.

Das begann sich dann ab 1985 zu ändern, denn seitdem gibt es auch private Fernsehsender. Der erste war SAT 1, später kamen RTL, Pro Sieben, DSF, Kabel 1, Premiere und VIVA dazu. Heute ist die Zahl der Fernsehsender, die man mit normaler Antenne und über Kabel oder Satellit empfangen kann, drastisch gestiegen. Kaum jemand sieht abends noch dasselbe Programm wie seine Freunde, Mitschüler oder Kollegen. Man kann zwar über Sendungen erzählen, aber auf die Frage: "Hast du gestern den Film XY gesehen?" erhält man oft die Antwort: "Nein, ich habe eine Musiksendung geschaut." Oder: "Nein, ich habe ein Sportprogramm gesehen." Es ist fast unmöglich, über eine bestimmte Sendung zu diskutieren, denn jeder sieht seine Lieblingssendungen auf seinen Lieblingssendern.

- Berichten Sie bitte kurz über die Geschichte des Fernsehens in Deutschland.
- Erklären Sie, was mit dem im Text verwendeten Ausdruck "gemeinsame Fernsehkultur" gemeint wird, und führen Sie konkrete Beispiele aus dem Text an.
- Wodurch und wie hat sich diese "Fernsehkultur" in den 80er Jahren verändert?

■ Interpretacija književnega besedila (višja raven)

An dem schönen Flusse, der eine halbe Stunde entfernt an Seldwyl vorüberzieht, erhebt sich eine weitgedehnte Erdwelle und verliert sich, selber wohlbebaut, in der fruchtbaren Ebene. Fern an ihrem Fuße liegt ein Dorf, welches manche große Bauernhöfe enthält, und über die sanfte Anhöhe lagen vor Jahren drei prächtige lange Äcker weithingestreckt gleich drei riesigen Bändern nebeneinander. An einem sonnigen Septembermorgen pflügten zwei Bauern auf zweien dieser Äcker, und zwar auf jedem der beiden Äußersten; der mittlere schien seit langen Jahren brach und wüst zu liegen, denn er war mit Steinen und hohem Unkraut bedeckt, und eine Welt von geflügelten Tierchen summt ungestört über ihm. Die Bauern aber, welche zu beiden Seiten hinter ihrem Pfluge gingen, waren lange knochige Männer von ungefähr vierzig Jahren und verkündeten auf den ersten Blick den sichern, gutbesorgten Bauersmann.

1. Nennen Sie den Autor und den Titel des Werkes, aus dem dieser Abschnitt stammt.
2. Wie spiegelt die Schilderung dieser Szene das Leben der beiden Bauern am Anfang der Erzählung? Wie sah das Leben der beiden Bauern und ihrer Familien zu Beginn der Erzählung aus?
3. Was geschah dann und wie verändert sich ihr Leben im Laufe der Novelle?

6.2 OBVEZNA IN PRIPOROČENA LITERATURA ZA KANDIDATE IN UČITELJE

Pri pripravi na splošno maturo kandidati uporabljajo učbenike in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. Potrjeni učbeniki in učna sredstva so zbrani v Katalogu učbenikov za srednjo šolo, ki je objavljen na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrss.si.

■ Literatura za kandidate in učitelje

Publikacije za pripravo na maturitetni izpit iz nemščine, ki jih izdaja Državni izpitni center.

Enojezični in dvojezični slovarji z novim pravopisom, npr.:

Debenjak, *Veliki nemško-slovenski slovar* (tudi na CD-romu)

Debenjak, *Veliki slovensko-nemški slovar* (tudi na CD-romu)

Pons Basiswörterbuch DaF. *Das Einsprachige Lernerwörterbuch*, Edition Deutsch, Klett.

Langenscheidts Großwörterbuch – *Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt.

Langenscheidts Taschenwörterbuch – *Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt.

Langenscheidt Grammatiktafel *Deutsch*.

■ Priporočena literatura za učitelje:

Dodatno didaktično gradivo, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Fernstudienangebot Deutsch als Fremdsprache und Germanistik, Goethe-Institut Inter Nationes, Gesamthochschule Kassel, Deutsches Institut für Fernstudien, Tübingen.

Zeitschrift "Deutsch als Fremdsprache", Herder-Institut und interDaF am Herder-Institut.

Neva Šlibar, *Im Freiraum Literatur – Brezmejni svet literature*. Nemška književnost za srednje šole. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo 1997.

Vesna Kondrič Horvat. *Vidni svet je prevara: o težavi ločevanja med fikcijo in 'resničnostjo'*.

Brigita Kosevski, *Sozvočje prostega in vodenega*. Pisanje pri pouku (tujih) jezikov, Ljubljana: DZS, 2003.

■ Za šole

Renate Luscher, *Übungsgrammatik für Anfänger DaF*, Hueber.

K. Hall, B. Scheiner, *Übungsgrammatik DaF für Fortgeschrittene*, Hueber.

M. L. Alpelt, H. P. Alpelt, M. Wagner, *Grammatik á la carte!*, Diesterweg-Sauerländer.

H. Dreyer und Richard Schmit, *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*, Verlag für Deutsch.

Dr. Nanika Muster, *Morphologie der deutschen Sprache* (Übungen), FF (za višjo raven).

Učbeniški komplet *Mittelstufe Deutsch*, Verlag für Deutsch.

Kurzgrammatik *Deutsch*, Langenscheidt.

Klipp und Klar – Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch in 99 Schritten, Ernst Klett International.

M. Dreke, S. Prestes Salgueiro, *Wortschatz und Grammatik* – Üben mit Bildern, Langenscheidt.

J. Sanches Benito, M. Dreke, C. Sanz Oberberger, *Spielend Deutsch lernen* – interaktive Arbeitsblätter für Anfänger und Fortgeschrittene, Langenscheidt.

G. Kniffka, B. Gutzat, *Training TestDaF – Material zur Prüfungsvorbereitung*, Langenscheidt.

Monika Reimann, *Grundstufen- Grammatik für Deutsch als Fremdsprache*, Hueber Verlag.

■ Software

Monika Reimann, *Grundstufen- Grammatik für Deutsch als Fremdsprache* CD-ROM, Hueber Verlag.

Dreyer-Schmit, *Lehr- und Übungsprogramm der deutschen Grammatik*. Ein PC-Programm, Verlag für Deutsch.

Meinolf Martens: *Übungsblätter per Mausclick* – Übungsgenerator für Deutsch als Fremdsprache, Hueber.